

Igehirdetési szolgálatunk mai kérdései

A reformátori, majd az újreformátori teológia Isten Igéjének, a Kijelentésnek az örök érvényű igazságára figyelmeztette református egyházunkat. Ennek nyomán egy új szemléletű gyakorlati teológia került előtérbe: könyvek, folyóiratokban megjelent homiletikai közlemények sorozatban arról értekeztek, hogy miképpen jut el Isten Igéje az igehirdetőhöz. Ez az út egyik szakasza. Úgy érzem, a teológia adós maradt a második szakasz kidolgozásával, hogy a megértett Ige igazsága miképpen jut el az emberhez, miképpen válik gyülekezeti valósággá. Akik mégis megtették ezt, felhasználva az érintő tudományokat, a pszichológiát, szociológiát, pedagógiát, általában és főleg a kommunikáció-tudományokat, azok nemegyszer ezeket nem eszközként hívták segítségül, s csupán lélektani, nevelési stb. ráhatással akartak célt érni.

Az egyháznak nyilván újabb és újabb kérdésekkel kell szembenéznie. Azért is, mert a bibliai korokban Isten népével is ez történt, és a prófétai, az apostoli igehirdetés mindig figyelembe is vette ezt a történelemhez kötöttséget. De azért is, mert a kérdések koronként változnak, s ezek a gyülekezet tagjait sokszor egzisztenciálisan érintik. A lelkiismeretes igehirdető az elsőrendűen kötelező, koroktól független *bibliai igazság* és a gyülekezeti, *korhoz kötött valóság* között él és keresi a feleletet a kérdésre: hogyan prédikáljon? Gondolom, nem megy a tudományosság rovására, ha megengedek magamnak egy szemléltető ábrát. A Bibliának a sok ezer textusban foglalt igazságát képzeljük el gömbként. Az igehirdető a gömb felületén ezeknek ismeretében szembetalálja magát a gömbön kívülről jövő társadalmi, politikai, művelődési, gazdasági, jóval ritkábban teológiai, bibliai kérdésekkel. Ezeket kihívásoknak szoktuk nevezni, én magam inkább azt mondom, hogy jelzések. Amikor ez konkrétan megtörténik, az igehirdető keresi az erre felelő textust. Amikor megtalálja, akkor a textus a gömb középpontjába kerül, ahonnan a prédikátornak ki kell hoznia az érintett felületre. Feladata az, hogy a textus üzenetét továbbadja a gyülekezetnek, vigyázva arra, hogy az éppen a textus üzenete legyen és ne más, de arra is, hogy ne legyen mellébeszélés, valóban válasz legyen a gyülekezet kérdésére.

Előadásomban ezekből a gyülekezeti jelzésekből indulok ki, amelyek nem konkrét kérdések, inkább kérdéskötegek. Ebben bizonyára korlátjaim vannak: egyfelől, hogy elég általánosak, hiszen kazuisztikusan lehetetlen kibontani a kötegeket, másfelől az, hogy nincs teljes rálátásom a mai magyarországi valóságra. De remélem, hogy amikor a jelzésekre egy-egy textussal próbálok válaszolni, közel kerülök mostani hallgatóimhoz. A következő társadalmi jelzésekről fogok beszélni: a mai ember otthonkeresése (1), transzcendencia-igénye (2) és egyéb korjelenség, mint gyermekvállalás, ragaszkodás a szülőföldhöz, nyelvi romlás (3).

I. Otthonkeresés. Először egy nemrég tanulmányban is megjelent értekezésem gondolatait veszem át. Reményünk szerint az egyház, gondolkozása (egyik) súlyponti kérdésnek tekinti majd, hogy *otthont ígérővé* váljék. Mindenki tudja, érzi, hogy a régi, hagyományos közösségek felbomlottak vagy felbomlóban vannak. Ma már a nem is oly régi falu-

közösségeknek sincs összetartó ereje, a tömbházak atomizált társadalmáról pedig értekezések egész sora lát napvilágot. Ezzel párhuzamos a tömegesedés. Ma nem annyira a közösség egyik megkülönböztetett tagjának érezzük magunkat, mint inkább tömegtagoknak. Jobbára csak az akarnokok emelkednek ki – és persze, a zsenik –, akik el is jutnak a csúcsra, ahol aztán magányosoknak érzik magukat. Minden jel arra mutat, hogy ez az egyházban nem történt meg, legalábbis nem úgy, ahogyan a világban. A szekták és (ma még) a neoprotestánsok, valamint az ún. bázisközösségek azért is vonzóak, mert a közösségi légkört jobban meg tudják teremteni, mint a nagy egyházak, ugyanakkor van idejük és vannak eszközeik, hogy törődjenek az egyénnel. Ők „együtt vannak”, személyesen közölnek egymással, nem úgy, mint a társadalom mai embere, aki számítógépen, mobiltelefonon érintkezik embertársával, ezzel „megspórolja” az időt, az utat, de elveszti magát az élő személyt. Ez a fiatalokra is vonatkozik. Ők viszont – legjobb esetben – megtalálják a diszkóközösséget, de sajnos, rátalálnak a drog- vagy alkoholtestvérré. Fukuyamának, egy amerikai társadalomfilozófusnak bizonyára igaza van abban, hogy „... az emberek nem feltétlenül azért fognak visszatérni a vallási hagyományokhoz, mert elfogadják a kinyilatkoztatás igazságát, hanem sokkal inkább azért, mert a szekuláris világból hiányoznak a közösségek, és a társadalmi kötelek annyira lazák, hogy az ember valósággal sóvárog rituálék és kulturális tradíciók után”.¹

Az egyház eredeti küldetése, hogy a megszerzett üdvösséget munkálja, hogy közösséget teremtsen, azt nem tekinti vég-, legfeljebb csak részcélnak, de eszköznek igen. Nem akar téríteni, főleg nem más egyházi közösségek rovására, hanem azon munkálkodik, hogy otthonmeleget nyújtson az elfáradt és fázó világnak. Nem csupán ezért, hanem azért is, hogy közösségmodellt adjon a társadalomnak. Így „... az atomizálódott és egyedeire bomlott társadalomnak aligha tud az egyház nagyobb szolgálatot tenni, mint ha hozzájárul közösségi hálózatának, azaz a civil társadalomnak az újjászületéséhez”.²

Hogyan válaszol az egyház erre a jelzésre? Hogyan tudja biztosítani a gyülekezeti tagok számára a templomi otthonot? Egyfelől úgy, hogy igyekszik *liturgiájába* bekapcsolni a gyülekezet tagjait, vigyázva arra, hogy megőrizze az istentisztelet szentségét, s ne legyen belőle varieté. Erre nézve vannak már próbálkozások, anélkül, hogy módosították volna az istentiszteleti sorrendet és anélkül, hogy az egyház ráütötte volna hivatali pecsétjét. Másfelől *homiletikai* feladataink vannak. Külsőleg az, hogy a szöszékről ne kánaáni dialektusban prédikáljunk, hanem a ma beszélt magyar nyelven. Itt is figyelmeztetnünk kell magunkat, hogy meg kell őriznünk az Igét aprópénzre váltó szó tisztaságát. Tartalma szerint pedig feladatunk a megfelelő textus keresése és a kibontás gyülekezetszerűsége.

Olyanná kell tenni istentiszteletünket, hogy a hívek érezzék, hogy Isten, a mi Atyánk közelében testvérekre találtak, s ez megtörténhet például akkor, amikor kiállnak úrvacsorát venni az úrasztal köré, vagy imádságok alatt, megfogják egymás kezét.

---

¹ *A nagy szétbomlás*. Budapest 2000. 371.

² Tomka Miklós–Zulehner, Paul M.: Vallási éledés Kelet-Közép-Európában. In: *A szeretet missziója*. Szeged 2001. 126.

A bibliaórák, a nőszövetségi, diakóniai csoportok tagjainak a találkozása, a gyülekezeti kirándulások, az ifjúsági táborozások mindig közösségépítő alkalmak. De térjünk vissza a templomi istentiszteletre.

Mai költők sem tudnának bensőségebb képet festeni annál, mint a 84. zsoltár énekese: „Még a veréb is talál házat, és a fecske is fészket, ahova fiókáit helyezi, oltárainál, Seregek Ura, Királyom, Istenem.” Próbálok a **Zsolt 84,2–8** alapján egypár olyan gondolatot kiemelni, amely otthonérzetet kelt a gyülekezet tagjaiban.

(Bevezetés.) Ez a zsoltár több mással együtt, templomének. Kedves Testvéreim, megérkeztetek ide, Isten házába, mint ahogyan egykor az ünnepre vonuló izráeli zarándokok, akik a célpont, Jeruzsálem közelébe kerültek. Talán ti is éppen úgy, mint azok, a siralom völgyén mentetek át.

1. Először feltűnnek a salomoni templom és más építmények körvonalai. Ez számukra *vár és menedék*, mint ahogyan történelmünkben a templom, sokszor a körülvelt kőkerítésekkel biztonságot, védelmet nyújtott az ellenség ellen. Több zsoltárban van szó arról, hogy Isten közelsége menedék, vár, erősség, oltalom. Itt biztonságban vagytok.

2. Amikor aztán a templom küszöbéhez érnek, egy bensőséges kép tárul eléjük: a veréb házat talál, a fecske fészket a Seregek Ura oltárájánál. Isten azt akarja, hogy a gyülekezet „fészekre”, *otthonra* találjon a templomban. Templomainkat igyekszünk széppé, lakályossá tenni tisztaságával, melegségével, szőtteseivel, padpárnáival, de nem a berendezés teszi otthonná, hanem az, hogy ott vár minket Isten, a Seregek Ura, aki megígérte, hogy ahol ketten-hárman az Ő nevében összegyűlnek, jelen van közöttük. A templomban jól érezzük magunkat. De az Úr hajléka azért szerelmes (84,2), mert ott Isten maga szól, ő teszi erőddé és saját hajlékunkká.

3. Akik megjelentek a templomban, azok *megújult erővel* térnek haza, azok számára Isten ígéri, hogy források völgyévé teszi szomjas életüket. Az igehirdető az alkalmazásban tovább mehet. Az ünnepre felgyűlt izráeli sereg hazamegy, s családi lakásába bevisz egy „darab templomot”. A templomban Isten, a mi Atyánk köré gyűlünk, ott Ő a családfő, Ő az Úr. Keresztyénységünk egyik titka az, hogyan tudjuk templommá tenni otthonunkat. Ez nem csupán azt jelenti, hogy lakásunkban kéznél van a Biblia, hogy gyermekeinkkel imádkozunk – ezt is –, hanem ennél többet: engedjük, hogy a négyfal között is úgy érvényesüljön az Ő akarata, mint a templomotthonban, azt, hogy kérjük: otthonában mindenki találja meg családi életének tisztaságát, nyugalmát, békéjét.

(Befejezés.) A zsoltáros azt nevezi boldognak, aki Isten útjaira gondol. Károliban azonban szó szerint fordít: az a boldog, *akinek szívében Isten ösvényei vannak*. Isten nemcsak azt akarja, hogy járjunk az Ő útjain, hanem azt, hogy szívünkben út legyen, amelyen Ő jár, azaz, hogy a templomban, otthon és mindenütt Ő határozza meg életünket.

II. Transzcendencia-igény. Kezdjük érezni, hogy valami „más” kell, magasabb rendű életre vágyunk. Ellentmondásosnak tűnik, de sajnos így van, hogy ma materialistábbak vagyunk, mint abban a világban, amely ideológiaként hirdette az anyagelvűséget. Az meg éppen torz jelenség, hogy ez még az egyházba is beszűrődött. Sokszor úgy élünk, mintha a lelki kincseket a tolvaj kilopta volna életünkből, s mintha a rozsdá és moly emésztette volna meg. Feje tetejére fordítottuk azt a Hegyi beszédet, amelyben Jézus

talpra akarja állítani a tanítványok értékrendjét (Mt 6,19–21). Vannak, akik ezt már meghallották, illetve keserű tapasztalattal érzik, hogy ez a megfordult életrend nem emberi. A létért való küzdelem útján egy szakaszig elmehetünk, de meg kell állnunk, mielőtt tönkretennők egészségünket, mielőtt megbontanók családi életünk összhangját. És meg kell állnunk, ha a magunk jóléte, érvényesülése mások hátrányára történik.

Anyagirányzott világunkban (pénz, vagyon, előmenetel, karrier, versenyszellem) az emberek valami másra, egy világuk fölötti életre vágynak, boldogságot keresnek, s úgy gondolják, hogy egy tapasztalaton túli világban találják meg. Jövőjüket a csillagok állásából (horoszkóp) próbálják kifürkészni, meghalt elődeikkel akarnak kapcsolatot teremteni (spiritizmus). Az anyagi, földi világ fölé akarnak emelkedni, legalább egy-két órára, amíg a szeánsz tart. Csakhogy mindez hazugság.

Isten megmutatja, hogy van egy ilyen, a földi gondoktól, az anyagi világ fogságából kiszabadult, magasabb rendű élet, amely megmarad a földi valóságok szintjén, de felül is tud emelkedni ezeken. Jézus felviszi tanítványait a hegyre és egy ilyen világot mutat meg nekik.

A következő prédikációvázlatban (Mt 6,25–34) nem bontom ki a textus minden üzenetét, csupán néhányat érintek.

(Bevezetés.) Ott fenn, a hegyen minden más, mert Jézus tanítványainak egy más világot és egy magasabb rendű életet mutat meg. Gondterhelt, az anyagi világhoz kötött életük új távlatokat nyer. Elsősorban nem azért, mert magasan vannak, nem azért, mert gondtalan madarak és virágok között járnak, hanem azért, mert együtt vannak Urukkal. Történjék meg ez itt, a templomban, mivelünk is.

1. *Aggódunk.* Mít együnk, mivel ruházkodjunk? Hogyan fizessük ki számláinkat? Meddig leszünk munkanélküliek? Sokan vagyunk, akiknél ezek indokolt kérdések. Jézus most nem arról beszél, hogy kérdéseink hogyan oldódnak meg, csupán gondjainknak lelki terhét akarja levenni rólunk. A kétséges jövő, az ismeretlen másnap, ez mind a „holnapi aggodás” (6,34) kérdése, de mi már ma összeráncoljuk homlokunkat, a ma kenyerét sem tudjuk nyugodtan enni, mert üresnek látjuk a holnap kamráját. Kérdéseinkre Jézus két feleletet is ad:

Először: Az aggodalmaskodás *hiábavaló*, mert ezzel nem tudjuk termetünket megnövelni egy arasszal sem. Vannak, akik megpróbálják, és lábujjhegyre állnak, azaz a napi nyolc órát megtoldják még kettővel, a heti 6 napot még eggyel, ezzel ugyan magasabbak lesznek „egy arasszal”, de nagyobbak nem, és pedig azért, mert most már nem a minden napi kenyérért aggnak, hanem egy előkelőbb nyaralóért, egy többhengeres járműért.

Másodszor: Az aggodalmaskodás pogányos *bűn*. Bizonyára indokolt, ha magunkért, szeretteinkért elfog a kétség. Jézus tudja, hogy hús-vér emberek vagyunk, tudja, hogy kenyérral él az ember. De ha a jövőtől való félelem teljesen hatalmába kerít, az egész életeteket, testeteket, lelketeket tönkreteheti. Hogy ez ne történjék meg, gyertek fel a hegyre, itt, a hirdetett ige közelében erőt nyertek.

2. *Lenni vagy bírni.* A magasabb rendű (transzcendens) élet az új értékrend elfogadását jelenti. Vonatkozik ez az alapigének erre a teljes igazságot tartalmazó töredékmondatára is: *az élet több mint az eledel.*

Az élet én magam vagyok, az eledel pedig az, amim van. Az élet: anyai, apai, gyermeki mivoltom, keresztyénségem, magyarságom. Ez vagyok, ez számomra a „*lenni*”. Az eledel: kenyérem és ruhám, házam és köbcenimétereim, népszerűségem és elismertségem, pártosságom és azon kívülségem. Ez az, amim van, ez a „*bírni*”. Amikor ez utóbbiakért feladom az előbbieket, magamat veszítem el. Többet akarok magaménak tudni, s az észtelen gyűjtögetés közben elhanyagolom családomat, nincs időm keresztyénként élni, feladom nyelvi önazonosságom jegyét.

Jézus nem akar megfosztani az „eledeltől”, mert hát nem is a bankbetéttemmel van baj, hanem azzal, amivel ez jár. Ő attól óv, hogy szívünk, gondolataink földi kincseknel legyen (6,21), attól, nehogy aggodalmaskodásunkkal elveszítsük önmagunkat, az életet (6,25). Ez az élet pedig a Krisztus által meghatározott önmagunk.

(Befejezés.) Eddig csak a földi életről, a mi mindennapi (immanens) világunkról beszéltem. De Jézus egy másikra, egy felsőbbrendűre (transzcendensre) emeli tekintetünket: Keressétek Isten országát és az Ő igazságát...! Aki megtalálja, arról Ő azt mondja: övé a mennyek országa (5,3.10), azaz különös módon, de mégis valóságosan bírni fogják azt. Azok életében eggyé válik a „lenni és a bírni”.

III. Egyéb korjelenségek. Egypár olyan kérdésről fogok beszélni, amelyek mint jelzések a társadalom felől, a gyülekezeti tagokon keresztül érkeznek az igehirdetőhöz. Ezekre kell megadnunk az igei választ, szem előtt tartva az említett gömbszemléletet. A következőkben egy-egy textussal igyekszem válaszolni, eltekintve a részletes magyarázattól.

1. Az egyházat, a lelkipásztort elsődlegesen érinti a társadalmivá vált kérdés, a *gyermekvállalás*. Itt is azzal az általánossá vált jelenséggel kell szembenéznünk, hogy a tudomány fejlődése mögött lemaradt az erkölcs. Sajnos nem látjuk be, hogy amit meg lehet tenni, azt nem mindig muszáj is megtenni. Az óvszerek használata, a művi elvetelés felelőtlen kezekbe került. Pedig az orvostudomány, a civilizatorikus körülmények megengednék, hogy gyülekezeteink és általában népünk ne apadjon. Én magam lelkipásztori szolgálatom során még láttam régi családkönyvet. Ennek nyitott oldalán balról a szülők nevei voltak beírva. Nagy Anna és Kiss János házasságából született nyolc gyermek, akiket a jobb oldalra írtak be. Volt egy ilyen oszlop is: a konfirmáció előtti netaláni elhalálozás. Az egykori beírás szerint a nyolc gyermekből négy meghalt, mert olyanok voltak az orvosi körülmények. Ma Nagy Annának és Kiss Jánosnak egy gyermeke születik, aki aztán fel is nő, pedig felnőhetne még kettő-három.

Igei feleletet kaphatunk a zsolnárból is: „Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” (127,3), „Feleséged olyan házad belsejében, mint a termő szőlő.” (128,3) De visszamegyek a teremtéstörténethez, s az **1Mózes 1,28**-hoz néhány megjegyzést fűzök. (1) A szaporodás és sokasodás parancsát megelőzi az, hogy Isten megáldja az embert. Az áldás az embernek adott isteni lehetőség, s nyelvünk szép szófordulattal fejezi ezt ki: az édesanya áldott állapotban van. De ez azt is jelenti, hogy az oktalan terhességmegszakítás áldásmegszakítás. (2) Mind az áldás, mind a szaporodás, sokasodás parancsa elhangzott az állatok teremtésénél is (1,22), de az 1. részben sehol, az állatoknál sem, csak itt, az embernél olvasható, hogy azt mondta *nekik*,

mert csak az ember szólítható meg személyesen, és csak az ember tud felelősen válaszolnia megszólításra. Az állatok ösztönszerűen szaporodnak, az ember felelősen vállalja a parancs teljesítését, ő felelősségre vonható, mert felelőképes, istenképű. (3) A szaporodás és a sokasodás nem szinonim szavak. Szaporodni azt jelenti: egyedeket hozni a világra, sokasodni azt, hogy ezek fenn is maradnak. Ezt érzékelteti a fenti példa a családkönyvből.

2. Heveny korjelenségeként tartjuk számon, hogy nemzettársaink, gyülekezetünk tagjai elhagyják szülőföldjüket, más országban keresnek boldogulást. A *kivándorlás* kérésére nekünk is válaszolnunk, s a *hazatérést* szorgalmaznunk kell. Nekem is elvem – áttételesen értelmezve – a „saját gyülekezetünket ne hagyjuk el” (Zsid 10,25) igei figyelmeztetés. Máshol már leírtam, hogy ez alól három kivételt szabad tenni. Először: ha egészen szoros családi kötelék (férj–feleség, gyermek–szülő) kötelez erre, mert a család több mint a haza, mert az „elhagyja apját és anyját, ragaszkodik...” (1Móz 2,24) mindennél felsőbb isteni rendelés. Másodsor: ha valakinek olyan orvosi kezelésre van szüksége, amelyet szülőföldjén nem kaphat meg, máshol kereshet gyógymódot, mert az élet megtartása több mint a szülőföld szeretete. Harmadszor: korunkban alig elképzelhető, de ha mégis... Ha valakinek politikai meggyőződéséért veszélybe kerül az élete. Ennyi, mert az, hogy külföldön többet tehet hazájáért, mint itthon, számomra kétes értékű indok, legtöbbször önáltató és másokat becsapó ürügy.

Jeremiás beszédeiből idézhetünk, illetve választhatunk alapigét. A próféta óvja Júda népét, hogy a babiloni veszély elől Egyiptomba menjenek. A **Jer 42,7–22** textusát csak óvatosan alkalmazzuk, hiszen a történeti helyzet más. Szerintem nagy merészség kell ahhoz, hogy azokat a jeremiási és ezékieli textusokat erre vonatkozóan magyarázzuk, ahol arról van szó, hogy Isten majd a babiloni fogság után összegyűjti, hazahozza népét. Én magam egy ilyen párhuzamot helytelennek tartok, mert szövegellenes és történetietlen.

Próbáljuk meg a Ruth-történetet ebből a szempontból megérteni. **Ruth 1,1–17** alapján elemezzük (lélektanilag is) Naomi, Orpá és Ruth magatartását, döntéseit. Figyelnünk kell arra, hogy a jelzett textus csak az egész könyv összefüggéséből érthető. Az ígéhirdetőnek azt is tudnia kell, hogy a könyvnek missziós töltete van, és azt is, hogy mi a krisztológiai vonatkozása.

Két sajátos példával szeretném segíteni a megértést, hangsúlyozottan megjegyezve, hogy mindkettő csupán szemléltető képként alkalmazható. *Először.* Az 1948-ban megalakult Izráel állama visszahívó és befogadó volt, és ma is az. A világ minden részéről, egyesek éppen nyugodt életkörülményeikből, elindultak és vállalták a bizonytalan, háborús, életveszélyekkel teli országot, pedig Izráel állama nem kecsgettette őket jóléttel sem. De a zsidók jöttek, mert úgy érezték, hogy az az Isten által nekik kirendelt ország. *Másodsor.* A tékozló fiúról szóló példázat olyan családtörténet, amely az üzeneti szinten Istennek, az Atyának a mindenkit befogadó szeretetéről tett szép bizonyosság. Igen, de ennél is több. A példázatot három szinten kell megértenünk: családtörténet, néptörténet, az Istenhez térés története. Nemcsak arról van szó, hogy egy apa visszafogadja hazatérő fiát, hanem arról is, hogy Jézus korában sokszorosan több zsidó élt külföldön, nagyrészt Nyugaton, mint otthon. Izráel hazavárta és befogadta az

elpogányosodott (disznók vályúja) nemzettársait. Az igehirdetőnek nagyon kell vigyáznia, hogy ezt csupán szemléltetőképként idézze, mert a példázatnak egyetlen üzenete van: a megtérő bűnöst és vámszedőt Isten befogadó szeretete hazavárja.

Sajátos üzenete van a **Jer 29,5–7** igeszakasznak, amely áttélesen kapcsolható a kivándorlás–hazatérés kérdéséhez. Isten azt akarja, hogy átmeneti helyzetben, mostoha körülmények között is otthon érezzük magunkat és megmaradjunk. A próféta által inti a népet, hogy még az idegen földön is építsenek házakat, plántáljanak kerteket, szüljenek utódokat, sőt még arra is, hogy igyekezzenek a város jólétén. Mert éppen Babilonról van szó, ezért fokozottan kell magunkat figyelmeztetnünk az elővigyázatosságra.

3. Mindnyájan tudjuk, hogy egyre fontosabbá válik *nyelvünk tisztaságának a megőrzése* és az, hogy népünkhöz *saját nyelvünkön szóljunk*. Noha igei feleletet nem nagyon kapunk a kérdésre, figyelmeztetéseket **Eszter könyvéből** hallhatunk. Babilon bukása után a Perzsa Birodalom királya türelmesebb volt, s a soknépű és soknyelvű ország, fejedelmei, lakói számára, és a tartományok nyelve szerint küldte ki parancsait (**1,22; 3,12; 8,9**), mert nem azt akarta, hogy a birodalmi nyelv egyetlen hivatalos nyelvvé váljék, hanem egyszerűen azt, hogy mindenki megértse, amit írt.³

A lekipásztor felé két figyelmeztetés szól. Először: a prédikációból ki kell irtani az idegen szóhasználatot, még akkor is, ha ezek a teológiai nyelvben indokoltak. A kereskedelemben, a reklámokban, és sajnos a köznyelvben is az idegen nyelv eluralkodott, mármár barbarolatriává fajult, de ezeknek a ronda idegen szavaknak nincs helyük a szószékben. Másodszer: a prédikáció nyelve, a gyülekezet nyelve, nem tudományos értekezés, nem fitogtatása a lekipásztor műveltségének, hanem szép tiszta, szabatos magyar nyelv. Ha pedig mégis szükséges teológiai, bibliai kifejezésekkel, helység- vagy személynevekkel élnünk, akkor magyarázzuk is meg azokat. Egykor az egyik lekipásztort a hívek így dicsérték: olyan szépen prédikált, mind sírtunk, amikor azt mondta: Mezopotámia. Pál azt mondja, hogy a zsidóknak olyanná lett, mint aki zsidó, hogy megnyerje a zsidókat (1Kor 9,20). Nekünk magyar igehirdetőknek érthető, magyar nyelven kell szólnunk Isten Igéjét, hogy minden, minket hallgató magyart megnyerjünk.

Tudjuk, hogy egy feladatunk van: Igével megszólítani a mai embert. Ebben a tökéletességet sohasem fogjuk elérni, de Isten nem is ezt fogja majd számon kérni, hanem azt, hogy igyekeztünk-e az Írás minden korok fölötti igazságát valósággá tenni a megváltozott idők, az újabb és újabb társadalmi kérdésekkel szembenező gyülekezet számára.

Elhangzott Beregdarócon, a Tiszántúli Egyházkerület Lelkésztovábbképző tanfolyamán, 2010. október 11–13-án.

---

³ Az 1,22-ben a Károli-fordítások szó szerint adják vissza a héber szöveget: „... és beszéléné meg ki-ki az ő nemzetségének nyelvén.” (Vizsolyi Biblia), illetve „... és beszéljen az ő népének nyelvén” (KáRev. 1908). Ezt azonban már a LXX törli és a modern fordítások is kihagyják.